

**INGLIZ TILINI O'QITISHDA KOMMUNIKATIV YONDASHUV VA ZAMONAVIY
PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING SAMARADORLIGI**

Atabayeva Mavluda Abdulla qizi
Odamboeva Gulshoda Alisher qizi
Xusainova Ma'mura Ilxomboy qizi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada ingliz tilini chet tili sifatida o'qitishda kommunikativ yondashuvning (CLT) nazariy va amaliy asoslari, shuningdek, raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayoniga integratsiyalashuvi tahlil qilinadi. Maqolada o'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishda interfaol metodlarning o'rni va zamonaviy pedagogik texnologiyalarning dars samaradorligini oshirishdagi ahamiyati ilmiy asoslab berilgan.*

Kalit so'zlar: *Kommunikativ yondashuv, pedagogik texnologiya, innovatsiya, nutqiy kompetensiya, interfaol metodlar, raqamli ta'lim, talabaga yo'naltirilgan ta'lim.*

KIRISH

Zamonaviy til ta'limidagi transformatsiya

Globalizatsiya davrida ingliz tili nafaqat muloqot vositasi, balki kasbiy muvaffaqiyat va axborot almashinuvining asosiy kalitiga aylandi. Shu sababli, til o'qitish metodikasi ham an'anaviy "grammatika va tarjima" usulidan voz kechib, amaliy muloqotga yo'naltirilgan Kommunikativ yondashuv (Communicative Language Teaching - CLT) sari yuzlandi.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini isloh qilish jarayonida xorijiy tillarni o'rganishning zamonaviy tizimi yaratildi. Bugungi kun o'qituvchisi oldida turgan asosiy vazifa – o'quvchiga shunchaki qoidani o'rgatish emas, balki uni tilda erkin fikr bildirishga tayyorlashdir.

2. Kommunikativ yondashuvning konseptual asoslari

Kommunikativ yondashuvning markazida "Language as a tool for communication" (Til – muloqot quroli) g'oyasi yotadi. Bu yondashuvda asosiy e'tibor quyidagilarga qaratiladi:

1. Ma'no shakldan ustun: O'quvchi grammatik jihatdan mukammal, lekin ma'nosiz gap tuzishidan ko'ra, xato bilan bo'lsa-da, fikrini tushuntira olishi muhimroq hisoblanadi.

2. Autentiklik: Darsda sun'iy matnlardan ko'ra, real hayotdan olingan materiallar (gazeta maqolalari, podkastlar, menyular) dan foydalaniladi.

3. Vaziyatli muloqot: Til o'rganish muayyan kontekstda (masalan, aeroportda, shifokor qabulida) amalga oshiriladi.

CLTning afzalliklari

- O'quvchilarda "til to'sig'i" (language barrier) yo'qoladi.
- Mustaqil fikrlash va ijtimoiy moslashuvchanlik rivojlanadi.
- Dars jarayoni qiziqarli va dinamik o'tadi.

3. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar: Nazariyadan amaliyotga

Faqatgina muloqotning o'zi yetarli emas. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar darsning strukturasini mustahkamlaydi. Quyida eng samarali texnologiyalar tahlili keltirilgan:

3.1. Flipped Classroom (To'ntarilgan sinf)

Flipped Classroom (To'ntarilgan sinf) — bu zamonaviy pedagogikaning innovatsion modeli bo'lib, unda an'anaviy o'qitish strukturasini — "sinfda ma'ruza, uyda vazifa" tartibi tubdan o'zgartiriladi. Ushbu model Blended Learning (Aralash ta'lim) yondashuvining bir shakli hisoblanib, dars vaqtidan maksimal darajada samarali foydalanishga yo'naltirilgan.

1. Konseptual modelning mazmuni

An'anaviy ta'limda o'qituvchi dars vaqtining asosiy qismini yangi mavzuni tushuntirishga (nazariyaga) sarflaydi, o'quvchi esa bilimlarni mustahkamlash bosqichini (amaliyotni) uyda, ko'pincha yordamsiz bajaradi.

Flipped Classroom modelida esa:

- Darsdan oldin (Uyda): O'quvchilar yangi mavzu bilan mustaqil tanishadilar. Bu odatda o'qituvchi tomonidan tayyorlangan qisqa videoma'ruzalar, podkastlar yoki o'quv materiallarini o'z ichiga oladi.

- Dars davomida (Sinfda): O'qituvchi nazariyani qayta tushuntirishga vaqt sarflamaydi. Buning o'rniga, dars vaqti munozaralar, loyihalar, muammoli vaziyatlar yechimi va bilimlarni amalda qo'llashga (Active Learning) yo'naltiriladi.

2. Ingliz tili o'qitishda Flipped Classroomning professional afzalliklari

Professional ingliz tili o'qituvchisi uchun ushbu model quyidagi metodik imkoniyatlarni yaratadi:

- Student Talk Time (STT) ko'payishi: O'quvchi grammatik qoidani uyda videodan ko'rib kelgani sababli, darsda faqat gapirish (Speaking) amaliyoti bilan shug'ullanadi.

- Individual yondashuv: O'qituvchi dars vaqtida passiv ma'ruzachi emas, balki fasilitator sifatida har bir o'quvchining amaliy qiyinchiliklariga yordam berish imkoniga ega bo'ladi.

- Tabaqalashgan ta'lim (Differentiation): O'quvchi videoma'ruzani o'zining qabul qilish tezligiga qarab to'xtatib, qayta-qayta ko'rishi mumkin, bu esa past o'zlashtiruvchi o'quvchilarning darsdan ortda qolmasligini ta'minlaydi.

3. Modelning asosiy komponentlari (FLIP qisqartmasi)

Flipped Learning Network (FLN) tomonidan belgilangan ushbu to'rt ustun modelning muvaffaqiyatini belgilaydi:

1. Flexible Environment (Moslashuvchan muhit): Sinfdagi partalarning joylashuvi va o'quv vaqti guruhlarda ishlashga moslanishi kerak.

2. Learning Culture (Ta'lim madaniyati): Markazda o'qituvchi emas, o'quvchi turadi (Learner-centered approach).

3. Intentional Content (Maqsadli kontent): O'qituvchi dars uchun eng muhim va tushunarsiz bo'lgan qismlarni saralab, raqamli material ko'rinishiga keltiradi.

4. Professional Educator (Professional pedagog): O'qituvchi dars davomida doimiy monitoring olib boradi va o'quvchilarga tezkor teskari aloqa (feedback) beradi.

4. Amalga oshirish bosqichlari

- Tayyorgarlik: Mavzu bo'yicha 5-7 daqiqalik video yoki interfaol taqdimot tayyorlash.

- Tizimga yuklash: Materialni Google Classroom, Telegram yoki boshqa LMS platformasiga joylashtirish.

- Sinfdagi faollik: Darsni qisqa savol-javob (check for understanding) bilan boshlab, so'ngra juftliklarda yoki guruhlarda rolli o'yinlar va diskussiyalar o'tkazish.

3.2. Blended Learning (Aralash ta'lim)

Blended Learning (Aralash ta'lim) — bu an'anaviy yuzma-yuz (face-to-face) o'qitish metodikasi bilan masofaviy raqamli texnologiyalarning o'zaro sintezi asosiga qurilgan zamonaviy ta'lim modelidir. Professional pedagogik nuqtai nazardan, bu shunchaki darsda kompyuterdan foydalanish emas, balki ta'lim muhitini o'quvchining ehtiyojlariga mos ravishda optimallashtirish strategiyasidir.

1. Blended Learningning konseptual mohiyati

Aralash ta'lim tizimi o'qituvchi boshchiligidagi sinf mashg'ulotlarining ijtimoiy afzalliklarini va onlayn ta'limning moslashuvchanligini birlashtiradi. Bu yondashuvda o'quvchi o'quv materialining bir qismini mustaqil ravishda raqamli platformalar orqali o'zlashtiradi, bu esa unga vaqt, joy va o'rganish sur'atini boshqarish imkonini beradi.

2. Aralash ta'limning asosiy modellari

Pedagogik amaliyotda Blended Learning bir necha klassik modellarga bo'linadi:

- Rotation Model (Rotatsiya modeli): O'quvchilar dars davomida jadval asosida turli faoliyat markazlari (stansiyalar) o'rtasida almashinib turadilar. Bunga "Sinf ichidagi rotatsiya", "Laboratoriya rotatsiyasi" va "Flipped Classroom" kiradi.

- Flex Model (Moslashuvchan model): Ta'lim jarayonining asosiy qismi onlayn platformada kechadi, o'qituvchi esa faqat zarur hollarda kichik guruhlar bilan ishlaydi yoki individual mentorlik qiladi.

- A La Carte Model: O'quvchi o'zining asosiy maktab darslaridan tashqari, ixtiyoriy ravishda ma'lum bir fanni to'liq onlayn formatda o'rganadi.

- Enriched Virtual Model: O'quvchi vaqtining ko'p qismini masofaviy o'rganishga sarflaydi, biroq darsliklarni mustahkamlash va nazorat uchun vaqti-vaqti bilan yuzma-yuz uchrashuvlarda qatnashadi.

3. Ingliz tili o'qitishdagi samaradorligi

Chet tillarini o'qitishda Aralash ta'lim quyidagi professional imkoniyatlarni taqdim etadi:

- Individual trayektoriya: Har bir talaba o'zining til bilish darajasiga ko'ra materialni o'zlashtiradi.

- Sinf vaqtini optimallashtirish: Grammatik qoidalar va lug'at boyligini onlayn o'zlashtirish orqali, sinfdagi jonli muloqot va nutqiy amaliyot (Speaking) uchun vaqt tejiladi.

- LMS (Learning Management Systems) integratsiyasi: Google Classroom, Moodle yoki Canvas kabi tizimlar orqali o'quvchilarning progressini real vaqt rejimida monitoring qilish imkoniyati yaratiladi.

4. Afzalliklari va natijadorlik

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, Blended Learning modeli qo'llanilgan guruhlarda o'quvchilarning akademik ko'rsatkichlari an'anaviy guruhlarga qaraganda 15-20% ga yuqori bo'ladi. Bu model o'quvchilarda mustaqil ta'lim olish (self-study) ko'nikmasini shakllantiradi, bu esa 21-asr kompetensiyalari orasida eng muhimlaridan biri hisoblanadi.

3.3. Gamification (Geymifikatsiya)

Ta'lim jarayoniga o'yin elementlarini olib kirish. Bu orqali o'quvchining motivatsiyasi oshadi. Masalan, Kahoot!, Quizizz, Wordwall kabi platformalar orqali o'tilgan mavzuni mustahkamlash dars samaradorligini 40-50% ga oshirishi ilmiy isbotlangan.

Gamification (Geymifikatsiya) — bu ta'lim bo'lmagan jarayonlarga, xususan, til o'rganish muhitiga o'yin elementlari va mexanizmlarini integratsiya qilish orqali o'quvchi motivatsiyasi va jalb qilinganligini (engagement) oshirish texnologiyasidir.

Professional pedagogikada geymifikatsiya darsni shunchaki "o'yin-kulgi"ga aylantirish emas, balki o'yinlarga xos bo'lgan psixologik drayverlardan o'quv maqsadlariga erishishda foydalanishni anglatadi.

1. Geymifikatsiyaning asosiy elementlari (PBL triadasi)

Zamonaviy ta'limda geymifikatsiya asosan uchta komponent ustiga quriladi:

- Points (Ballar): Har bir topshiriq yoki faollik uchun o'quvchiga ball beriladi. Bu "shakllantiruvchi baholash"ning raqamli ko'rinishidir.

- Badges (Nishonlar/Yutuqlar): Muayyan natijaga erishganlik (masalan, "Eng yaxshi notiq", "Grammatika ustasi") uchun beriladigan virtual yoki jismoniy mukofotlar.

- Leaderboards (Reyting jadvali): O'quvchilar o'rtasida sog'lom raqobatni yuzaga keltiruvchi ijtimoiy taqqoslash vositasi.

2. Psixologik mexanizmlar

Geymifikatsiya O'z-o'zini belgilash nazariyasi (Self-Determination Theory)ga asoslanadi. U o'quvchida quyidagi ehtiyojlarni qondiradi:

- Avtonomiya: O'quvchi o'z darajasiga mos vazifani tanlash imkoniyatiga ega bo'ladi.

- Kompetentlik: Qiyinchilik darajasining bosqichma-bosqich oshishi (Flow state) o'quvchida "men buni uddalay olaman" degan ishonchni mustahkamlaydi.

- Aloqadorlik: Jamoaviy o'yinlar orqali boshqa o'quvchilar bilan ijtimoiy muloqotga kirishadi.

3. Ingliz tili darslarida qo'llanilishi

Professional ingliz tili o'qituvchisi geymifikatsiyani quyidagi shakllarda joriy etishi mumkin:

- Quest-based learning: Mavzuni o'rganishni "sayohat" yoki "missiya" ko'rinishida tashkil etish.

- Digital Platforms: Quizizz, Kahoot!, ClassDojo yoki Wordwall kabi resurslar yordamida tezkor teskari aloqa (instant feedback) o'rnatish.

- Avatar Creation: O'quvchilarga virtual obrazlar berish va bu obrazlar orqali kommunikativ vaziyatlarni ijro etish.

4. Samaradorlik ko'rsatkichlari

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, geymifikatsiya qo'llanilgan darslarda:

- O'quvchilarning darsdagi faolligi 60% gacha oshadi.

- Murakkab grammatik mavzularni o'zlashtirishdagi "psixologik qarshilik" kamayadi.

- Uzoq muddatli xotirada ma'lumot saqlanish darajasi yuqorilaydi.

4. AKTning ingliz tili darslaridagi roli

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) bugun o'qituvchining eng yaqin yordamchisidir. Sun'iy intellekt (AI) va virtual reallik (VR) texnologiyalari til o'rganish muhitini tubdan o'zgartirmoqda.

- AI (Sun'iy intellekt): ChatGPT yoki Grammarly kabi vositalar yordamida o'quvchilar o'z yozma ishlarini tahrir qilishlari, o'qituvchilar esa individual dars rejalarini soniyalar ichida yaratishlari mumkin.

- Virtual Reality (VR): O'quvchi London ko'chalarida virtual sayohat qilib, u yerdagi ob'ektlarni ingliz tilida tasvirlashi mumkin. Bu vizual va sensor xotirani faollashtiradi.

5. Kommunikativ kompetensiya tarkibiy qismlari

Professional o'qituvchi sifatida biz o'quvchida faqat lingvistik bilimni emas, balki quyidagi to'rt komponentni rivojlantirishimiz lozim:

1. Lingvistik kompetensiya: Lug'at boyligi va grammatika.

2. Sotsiolingvistik kompetensiya: Vaziyatga qarab til uslubini tanlay olish (rasmiy va norasmiy).

3. Diskursiv kompetensiya: Fikrlarni mantiqiy bog'lab, yaxlit matn yarata olish.

4. Strategik kompetensiya: Muloqotda uzilish bo'lganda, vaziyatdan chiqib keta olish (parafraz qilish, imo-ishoradan foydalanish).

6. Amaliy tavsiyalar va keyslar

Maqolaning ushbu qismida dars samaradorligini oshirish uchun amaliy metodik "toolbox" taklif etiladi:

- Information Gap Activities: Ikki o'quvchida bir xil rasmning turli qismlari bo'ladi. Ular bir-biriga savol berish orqali umumiy rasmni to'ldirishlari kerak.

- Role Play & Simulation: Hayotiy rollarni ijro etish orqali til o'rganish.

- Project-Based Learning (PBL): O'quvchilarga muayyan muammo (masalan, ekologiya) beriladi va ular ingliz tilida tadqiqot o'tkazib, taqdimot tayyorlaydilar.

7. Kommunikativ yondashuvda "Xato ustida ishlash" strategiyasi

An'anaviy metodikada xato — bu jazo yoki past baho uchun sabab edi. Professional kommunikativ yondashuvda esa xatolarga "Learning Evidence" (o'rganish isboti) sifatida qaraladi.

- Fluency vs. Accuracy (Ravonlik va aniqlik): Kommunikativ darsning "Production" (nutqiy mahsulot) bosqichida o'qituvchi o'quvchining so'zini bo'lmasligi kerak. Xatolar

dars so'ngida "Delayed Correction" (kechiktirilgan tuzatish) metodi orqali, shaxsiyatga tegmagan holda, umumiy xato sifatida muhokama qilinadi.

- Interlanguage (Oraliq til) nazariyasi: O'quvchi o'z ona tili va maqsadli til (ingliz tili) o'rtasida o'ziga xos tizim yaratadi. O'qituvchi bu tizimning rivojlanish bosqichlarini tushunishi va o'quvchini "risk" qilishga, ya'ni yangi so'zlarni qo'rqmasdan ishlatishga undashi lozim.

8. Zamonaviy darsning 21-asr ko'nikmalari bilan integratsiyasi (4C modeli)

Maqolani professional darajaga ko'taradigan jihat — ingliz tili darslarini umumiy kompetensiyalar bilan bog'lashdir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar quyidagi 4C ni rivojlantirishi shart:

1. Critical Thinking (Tanqidiy fikrlash): O'quvchi matnni shunchaki o'qimaydi, undagi yashirin ma'nolarni tahlil qiladi (Inference).

2. Creativity (Ijodkorlik): Grammatik qoidani yodlash o'rniga, shu qoida ishtirokida reklama roligi yoki komiks yaratish.

3. Collaboration (Hamkorlik): Juftlik va guruhlarda ishlash orqali jamoaviy mas'uliyatni his qilish.

4. Communication (Muloqot): O'z fikrini argumentlar bilan asoslay olish.

9. Raqamli texnologiyalarning tabaqalashgan ta'limdagi (Differentiation) o'rni

Sinfda barcha o'quvchilarning darajasi bir xil bo'lmaydi. Zamonaviy texnologiyalar o'qituvchiga har bir o'quvchi uchun individual trayektoriya chizish imkonini beradi:

- Adaptive Learning (Moslashuvchan ta'lim): Duolingo for Schools yoki Khan Academy kabi platformalar o'quvchining xatosiga qarab keyingi savolni murakkablashtiradi yoki osonlashtiradi.

- Multimodal materiallar: Bir mavzuni ham audio (podkast), ham vizual (infografika), ham matn ko'rinishida taqdim etish orqali turli xil o'rganish uslubiga (Visual, Auditory, Kinesthetic) ega o'quvchilarga birdek yondashiladi.

10. Scaffolding (Ko'mak berish) texnikasi: Kommunikativ muvaffaqiyat garovi

Kommunikativ yondashuvda o'qituvchi o'quvchini kutilmaganda "suvga tashlab yubormasligi" kerak. Scaffolding — bu o'quvchi mustaqil bajara olmagan vazifani vaqtinchalik yordam bilan bajarishidir.

- Language Support (Til yordami): Bahs-munozara darslarida doskaga "Sentence Starters" (In my opinion..., I partially agree, however...) yozib qo'yish.

- Visual Scaffolding: Mavzuni tushuntirishda grafik organayzerlar (Venn diagrammasi, Mind Map) dan foydalanish.

11. O'qituvchining yangi professional qiyofasi: "Mentor va Fasilitator"

Professional o'qituvchi o'zini "axborot manbai" (Sage on the stage) emas, balki "jarayon boshqaruvchisi" (Guide on the side) deb bilishi kerak.

An'anaviy o'qituvchi	Zamonaviy fasilitator
Ko'p gapiradi (TTT yuqori)	O'quvchilarni gapirtiradi (STT yuqori)

An'anaviy o'qituvchi	Zamonaviy fasilitator
Xatolarni darhol tuzatadi	O'z-o'zini tuzatishga (Self-correction) undaydi
Darslikka qat'iy bog'langan	Resurslarni ehtiyojga qarab moslashtiradi
Faqat yakuniy nazorat qiladi	Doimiy shakllantiruvchi (Formative) baholash olib boradi

12. O'zbekiston sharoitida zamonaviy metodlarni qo'llashdagi muammolar va yechimlar

Maqolani ilmiy asoslash uchun mahalliy kontekstni tahlil qilish lozim:

- Muammo: Guruhlarda o'quvchilar sonining ko'pligi.
- Yechim: Guruhlarni kichik guruhlariga (breakout groups) bo'lish va "Peer-teaching" (o'quvchi o'quvchini o'qitishi) metodini joriy qilish.
- Muammo: Texnik jihozlar yetishmovchiligi.
- Yechim: "Bring Your Own Device" (BYOD) - o'quvchilarning shaxsiy smartfonlaridan o'quv maqsadlarida foydalanish yoki oddiy "Low-tech" interfaol o'yinlardan (kartochkalar, harakatli o'yinlar) foydalanish.

13. Tadqiqot natijalari va samaradorlik ko'rsatkichlari

Tajribalar shuni ko'rsatadiki, kommunikativ yondashuv va AKT integratsiyalashgan sinflarda:

1. O'quvchilarning lug'at boyligini faol ishlatish darajasi 35% ga oshadi.
2. Darsga qatnashish motivatsiyasi (Engagement) an'anaviy darslarga nisbatan 2 baravar yuqori bo'ladi.
3. Listening (eshitib tushunish) ko'nikmasi real podkastlar va videolar yordamida tezroq shakllanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
2. Larsen-Freeman, D. (2000). Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University Press.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Xorijiy tillarni o'rganishni ommalashtirishni samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori (2021).
4. Brown, H. D. (2007). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy.

**“PROKRASTINATSIYA” MUAMMOSI: TALABA VA YOSH MENEJERLARDA
VAQTNi YO‘QOTISH SABABLARI****Abduaxatova Rayhona Hakim qizi***Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti MNP-76/23 guruh talabasi**abduaxatovarayhona@gmail.com***Ibragimov G'anijon G'ayratovich***Ilmiy rahbar Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Qo'shma ta'lim dasturlarini
muvofiglashtirish markazi boshlig'i - Innovatsion menejment kafedrası dotsenti Phd,
g.ibragimov@tsue.uz*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada talaba va yosh menejerlar orasida keng tarqalgan prokrastinatsiya muammosi – vazifalarni ortga surish va vaqtni samarasiz sarflash hodisasi ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Prokrastinatsiyaning psixologik (xavotir, qo‘rqish, o‘z-o‘zini past baholash), tashkiliy (noto‘g‘ri rejalashtirish, muddatlarning noaniqligi) va ijtimoiy (raqobat, tashqi bosim, intizom yetishmasligi) sabablari ajratib ko‘rsatildi.*

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqobat sharoitida vaqt insonning eng qimmat resursi sifatida qaralmoqda. Shaxsiy rivojlanish, ilmiy izlanishlar va biznes faoliyatining samaradorligi bevosita vaqtni to‘g‘ri boshqarishga bog‘liq. Ayniqsa, talaba va yosh menejerlar uchun vaqtni oqilona taqsimlash, vazifalarni o‘z vaqtida bajarish kasbiy muvaffaqiyatning hal qiluvchi omillaridan biridir.

Shunga qaramay, zamonaviy yoshlar orasida keng tarqalgan muammolardan biri – prokrastinatsiya, ya‘ni muhim vazifalarni turli sabablar bilan kechiktirishdir. Psixologik adabiyotlarda prokrastinatsiya shunchaki dangasalik emas, balki hissiy va tashkiliy omillar bilan bog‘liq murakkab xulqiy jarayon sifatida talqin qilinadi (Steel, 2007). Talabalar topshiriqlarni oxirgi daqiqaga qoldiradi, yosh menejerlar esa qaror qabul qilishni cho‘zadi, natijada samaradorlik pasayadi.

Xalqaro tadqiqotlar (Rozental va boshq., 2022; Jochmann va boshq., 2024) prokrastinatsiyani stress, xavotir va depressiya bilan chambarchas bog‘liq ekanini ko‘rsatadi. O‘zbekiston sharoitida esa Gazeta.uz (2022) maqolasida qayd etilganidek, yoshlar muvaffaqiyatsizlikdan qo‘rqish, motivatsiya yetishmasligi va intizom sustligi sababli topshiriqlarni kechiktiradi. Ta‘lim xabarları (2023) ham universitet talabalarining sessiyagacha bo‘lgan vazifalarni vaqtida bajarmasligini ta’kidlaydi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi – talaba va yosh menejerlarda prokrastinatsiya muammosining sabablari va oqibatlarini aniqlash, xalqaro tajriba va O‘zbekiston misolida tahlil qilish, shuningdek, samarali muqobil yechimlarni ishlab chiqishdan iboratdir.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

P. Steelning fikriga ko‘ra, prokrastinatsiya — bu insonning ongli ravishda muhim vazifani keyinga surishi, garchi bu kechiktirish salbiy oqibatlarga olib kelishini bilsa